

EL MAL SEGONS HANNAH ARENDT

L'any 1961 Arendt va assistir com a enviada especial de la revista *New Yorker* al judici al cap nazi Adolf Eichmann. El personatge li va semblar més un pallaso que un monstre. Va elaborar llavors un concepte polèmic "banalitat del mal". Aquest concepte descriu el mal que fan les persones satisfetes de si mateixes, els buròcrates que s'autojustifiquen dient que compleixen ordres i que no senten cap mala consciència. El mal es torna banal quan es fa sense memòria, ni voluntat, quan algú és perfectament incapaç de reflexionar sobre la seva experiència. Arendt ho va escriure en una carta a Gershom Scholem (24 de juliol, 1963): "El mal mai no és 'radical'; tan sols és extrem i no posseeix ni fondària ni dimensió demoníaca. 'Desafia el pensament' (...) en això consisteix la seva 'banalitat'. Tan sols el bé té profunditat i pot ser radical".

A propòsit del mal: a) no és demoníac- el mal no crea el bé.; b) no és el resultat de la mala voluntat perquè probablement no té mala voluntat radical, que vulgui el mal pel mal -sinó tan sols la voluntat egoista; c) la desgràcia prové d'un pensament pla - pertany a la desgràcia el fet de ser organitzat cosa que implica que un gran nombre de persones hi està implicat. Diari de Pensament.

*Eichmann i molta altra gent sovint estaven temptades de fer el que nosaltres anomenem el bé; s'hi van resistir precisament perquè era una temptació.
Conversa amb Joachim Fest (1964).*

La 'bona consciència' és tan sols, en general, el producte de gent veritablement dolenta, mentre que només les 'bones persones' són capaces de tenir mala consciència". La vida de l'esperit.

Arendt pensava (de manera errònia, per cert!) que Eichmann era tan sols un buròcrata irreflexiu, no pas un monstre, sinó un producte banal, burocràtic d'un Estat totalitari. Li interessa comprendre com es pot produir en les societats modernes una mena d'individu que fa el mal amb perfecta innocència, estúpidament, sense ser-ne conscient o considerant que és un subproducte inevitable d'una situació donada... El mal, Eichmann el feia d'una manera banal; no assassina però combat com un buròcrata, essent una peça d'un engranatge, un criminal de despatx, aïllat de les conseqüències de les seves decisions i inconscient del crim que comet. Eichmann no és un estúpid, sinó una pura absència de pensament

El mal és banal quan fets indignes poden ser realitzats -tant per acció com per omissió- per gent corrent (mancada de conviccions ideològiques sòlides), sense que cometre aquesta mena de fets els provoqui cap mena de mala consciència.

Eichmann a Jerusalem. Un estudi sobre la banalitat del mal (1963).

